

www.uom.gr

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Π.Μ.Σ Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής Κατεύθυνση Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης

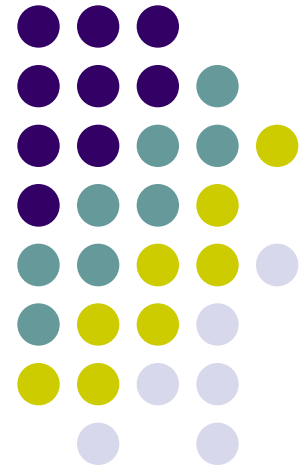
Η ευρωπαϊκή πολιτική για τη δια βίου μάθηση
και η εφαρμογή των εργαλείων
Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων,
Ευρωδιαβατήριο και Δια βίου Συμβουλευτική
στα Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ελλάδα

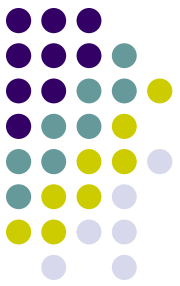
Δήμητρα Κωνσταντινίδου

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Αθηνά Α. Σιπητάνου, Αναπλ. Καθηγήτρια

Βαθμολογητές: Ιωάννα Παπαβασιλείου, Επίκ. Καθηγήτρια

Βασίλειος Δαγδιλέλης, Καθηγητής

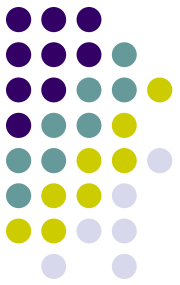

Περιεχόμενα (α)

1. **Εισαγωγή**
- 1.1 Αφετηρία και στόχοι
- 1.2 Αναγκαιότητα ●
- 1.3 Δομή και μεθοδολογία

Θεωρητικό μέρος

2. **Ευρωπαϊκή Πολιτική για την δια βίου μάθηση** ●
 - 2.1 Συνθήκη της Ρώμης (1957) έως το 1991
 - 2.2 Συνθήκη του Μάαστριχτ (1992) έως το 1999
 - 2.3 Συνθήκη της Λισσαβόνας (2000) έως το 2009
 - 2.4 Δια βίου μάθηση και σχεδιασμός για την Ευρώπη του 2020
- 3 **Ευρωπαϊκή Πολιτική για την Ανώτατη Εκπαίδευση** ●
 - 3.1 Τα πρώτα βήματα για τη δημιουργία Ενιαίου Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
 - 3.2 Η διακήρυξη της Μπολόνια (1999)
 - 3.3. Η διαδικασία της Μπολόνια, πορεία από το 2001 ως το 2014
4. **Ελληνική Πολιτική για τη Δια βίου Μάθηση και την Ανώτατη Εκπαίδευση** ●

Περιεχόμενα (β)

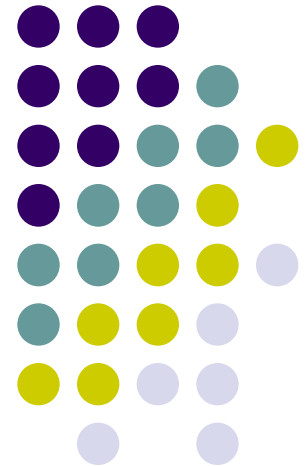
- 5. **Τα Ευρωπαϊκά εργαλεία για την ενίσχυση της δια βίου μάθησης**
- 5.1 Το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων (ΕΠΕΠ – EQF)
- 5.1.2 Το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- 5.2 Το Ευρωδιαβατήριο και η εφαρμογή του
- 5.3 Οι αρχές της δια βίου Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού
- 5.4 Η εφαρμογή των εργαλείων στην Ευρώπη

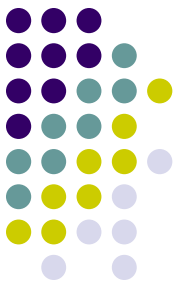
Ερευνητικό μέρος

- 6. **Σκοπός και μεθοδολογία της έρευνας**
- 6.1 Παρουσίαση Γραφείων Διασύνδεσης των Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης
- 6.2 Ερευνητικό εργαλείο
- 6.3 Διαδικασία
- 6.4 Αποτελέσματα
- 7. **Συμπεράσματα**
- 8. **Περιορισμοί της έρευνας - Μελλοντική έρευνα**
 - Παράρτημα
 - Δικτυογραφικές αναφορές
 - Βιβλιογραφικές αναφορές

Θεωρητικό μέρος

Εισαγωγή

1. Εισαγωγή - Αναγκαιότητα

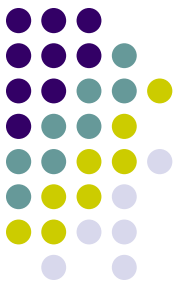
Στόχος της εργασίας είναι να διερευνηθούν και να προβληθούν οι πολιτικές αποφάσεις για την ενίσχυση της δια βίου μάθησης και της Ανώτατης Εκπαίδευσης

Επιμέρους στόχοι:

Αποσαφήνιση ευρωπαϊκών πολιτικών για τη δια βίου μάθηση και την Ανώτατη Εκπαίδευση

Αποσαφήνιση ελληνικών πολιτικών για τη δια βίου μάθηση και την Ανώτατη Εκπαίδευση

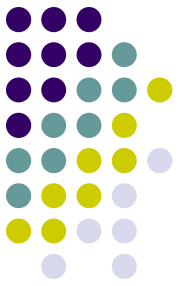
Διερεύνηση της χρήσης των εργαλείων Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων, Ευρωδιαβατήριο, δια βίου Συμβουλευτική και Επαγγελματικός Προσανατολισμός στο χώρο της Ανώτατης Εκπαίδευσης

2. Ευρωπαϊκή πολιτική για τη δια βίου μάθηση

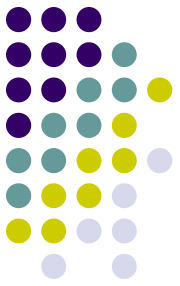
- Εκπαίδευση και κατάρτιση ως αναγκαιότητα στις αλλαγές του επαγγελματικού χώρου
- Δια βίου μάθηση ως επανακατάρτιση για τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και ως σημείο κλειδί για την ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Με σκοπό:
 - τη βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας
 - τη διαφάνεια των προσόντων
 - τη διευκόλυνση πρόσβασης και
 - το άνοιγμα των εκπαιδευτικών συστημάτων
- Με την ανάπτυξη των:
 - βασικών ικανοτήτων, αναγνωρισιμότητας και κινητικότητας
- Συμβουλευτική-επαγγελματικός προσανατολισμός

3. Ευρωπαϊκή πολιτική για την Ανώτατη Εκπαίδευση

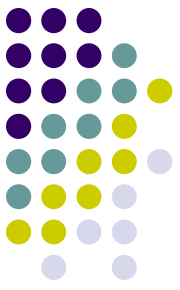
- Η Διακήρυξη της Μπολόνια και ο Ευρωπαϊκός Χώρος Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Με επιθυμητά αποτελέσματα: Ποιότητα, διαφάνεια, διασφάλιση αυτονομίας ΑΕΙ
Έρευνα , Εκπαίδευση, Καινοτομία
Τρεις κύκλοι σπουδών: Bachelor, Master, Doctorat
Εργαλεία: ECTS, Συμπλήρωμα διπλώματος, κινητικότητα

4α. Ελληνική πολιτική για τη δια βίου μάθηση

● **Νόμοι**

- Συστηματοποίηση της δια βίου μάθησης και άλλες διατάξεις(N.3369/2005) (ποιότητα, αποτελεσματικότητα)
- Ανάπτυξη της δια βίου μάθησης και λοιπές διατάξεις(N. 3879/2010) (άνοιγμα εκπαιδευτικών συστημάτων, διαφάνεια, διευκόλυνση πρόσβασης)
- Οργάνωση και λειτουργία Ιδρύματος Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης και Εθνικού Οργανισμού Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού και άλλες διατάξεις (N.4115/2013) (κινητικότητα, διαφάνεια, πιστοποίηση εισροών - εκροών, στελεχών και προγραμμάτων)

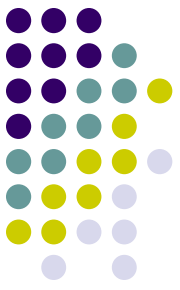
4β. Ελληνική πολιτική για την Ανώτατη Εκπαίδευση

- Αναμόρφωση του νομικού καθεστώτος των Προγραμμάτων Σπουδών Επιλογής στα Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι.(Ν.2752/1999) (διευκόλυνση πρόσβασης)
- Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση. Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα διπλώματος (Ν.3374/2005) (ποιότητα, διαφάνεια, ECTS, Συμπλήρωμα διπλώματος)
- Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου για τη δομή και τη λειτουργία των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Ν. 3549/2007) (έρευνα, δημοσιότητα, κινητικότητα, άνοιγμα εκπ. συστημάτων)
- Δομή, λειτουργία, διασφάλιση της ποιότητας των σπουδών και διεθνοποίηση των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Ν.4009/2011) (τρεις κύκλοι σπουδών, δια βίου μάθηση)

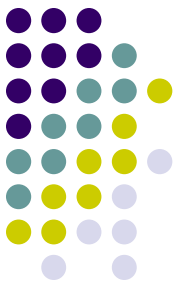
5. Τα Ευρωπαϊκά εργαλεία για την ενίσχυση της δια βίου μάθηση

1. **Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων (ΑΕΙ)**
2. Ευρωπαϊκό Σύστημα ακαδημαϊκών μονάδων για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ECVET)
3. **Ευρωδιαβατήριο (ΑΕΙ)**
4. Πλαίσιο αναφοράς για την Διασφάλιση Ποιότητας στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (EQAVET)
5. Αρχές και κατευθύνσεις για την επικύρωση της μη τυπικής και άτυπης μάθησης
6. **Δια βίου συμβουλευτική και επαγγελματικός προσανατολισμός (ΑΕΙ)**

5.1 Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων

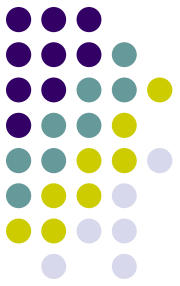
- **Πρόκειται για** το πλαίσιο για την αναγνώριση γνώσεων, δεξιοτήτων, ικανοτήτων σε οκτώ βαθμίδες, οι οποίες καλύπτουν όλα τα επίπεδα γνώσεων από τη βασική εκπαίδευση έως και τις διδακτορικές σπουδές
- **Αποτιμά** τα μαθησιακά αποτελέσματα
- **Στόχοι** του είναι:
η ενίσχυση της διαφάνειας, η κατανόηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων και ικανοτήτων, η διεθνής αναγνώριση των περιόδων σπουδών και η διευκόλυνση της κινητικότητας
- Το **Εθνικό** Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων είναι η προσαρμογή του Ευρωπαϊκού στα δεδομένα κάθε χώρας
- Το **Πλαίσιο Προσόντων του ΕΧΑΕ** συμβαδίζει με το ΕΠΕΠ στις βαθμίδες 6-8

5.2 Ευρωδιαβατήριο

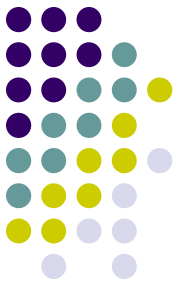
- **Στόχος:** η ενίσχυση της διαφάνειας των προσόντων και της κινητικότητας
- Οφελημένοι είναι:
 - οι **πολίτες**, διότι παρουσιάζουν τα προσόντα τους με σαφήνεια και αποτελεσματικότητα,
 - οι **εργοδότες**, διότι κατανοούν ευκολότερα τις δεξιότητες των υποψηφίων,
 - οι **αρχές εκπαίδευσης και κατάρτισης**, διότι καθορίζουν και παρουσιάζουν το περιεχόμενο των αναλυτικών προγραμμάτων σπουδών

Τα πέντε έντυπα του Ευρωδιαβατηρίου

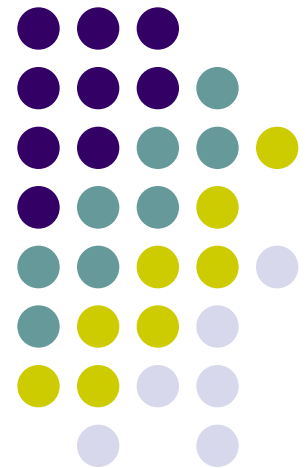
- Το **Ευρωδιαβατήριο βιογραφικό** απεικονίζει: σπουδές, γνώσεις, δεξιότητες και επαγγελματική εμπειρία
- Το **Διαβατήριο Γλωσσών** αποτελεί: αυτοαξιολόγηση γλωσσικής ικανότητας, μη μητρικής γλώσσας
- **Κινητικότητα**: καταγραφή και πιστοποίησης προγραμμάτων ανταλλαγής, εκπαίδευσης, κατάρτισης
- **Συμπλήρωμα Πιστοποιητικού**: συνοδευτικό των πτυχίων ΙΕΚ και ΤΕΕ, επεξηγεί σπουδές και επαγγελματικές διεξόδους
- **Παράρτημα διπλώματος**: χορηγείται μαζί με το πτυχίο των ΑΕΙ, ως επεξήγησή του

5.3 Δια βίου Συμβουλευτική και Επαγγελματικός Προσανατολισμός

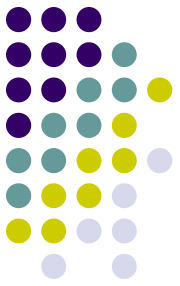

- **Διευκολύνει** τον εντοπισμό δεξιοτήτων, ικανοτήτων και ενδιαφερόντων για εκπαίδευση, κατάρτιση και αλλαγή επαγγελματικής πορείας
- **Απευθύνεται** σε όλους τους πολίτες και ιδιαίτερα στις ομάδες που κινδυνεύουν από κοινωνικό αποκλεισμό
- **Προσφέρεται** από δημόσιους φορείς όπως τα ΚΕΣΥΠ, ο ΟΑΕΔ, τα ΣΔΕ αλλά και ιδιώτες συμβούλους
- **Στα ΑΕΙ προσφέρεται από τα Γραφεία Διασύνδεσης** τα οποία παρέχουν πληροφόρηση και συμβουλευτική σε φοιτητές και πτυχιούχους για την ομαλή μετάβασή τους στην αγορά εργασίας ή τη συνέχιση των σπουδών τους

Ερευνητικό μέρος

Σκοπός και μεθοδολογία

- **Σκοπός** έρευνας: διερεύνηση της χρήσης των τριών εργαλείων στην Ανώτατη Εκπαίδευση
- **Μεθοδολογία:**

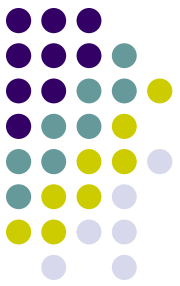
Για τη δβΣΥΕΠ και το Europass προηγήθηκε διαδικτυακή αναζήτηση για την εφαρμογή τους, επικοινωνία με τα ΓΔ και ακολούθησε ηλεκτρονική αποστολή **ερωτηματολογίου** στα Γραφεία Διασύνδεσης μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας www.surveymonkey.com

Για ΕΠΕΠ έγινε επικοινωνία με τον ΕΟΠΠΕΠ

6.1 Γραφεία Διασύνδεσης στα Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης στην Ελλάδα

- Το Νοέμβριο 2014 στη χώρα λειτουργούσαν 22 Πανεπιστήμια και 14 Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα
- **Γραφεία Διασύνδεσης λειτουργούσαν στα 25 από αυτά**
- **Εξυπηρετούν** φοιτητές, πτυχιούχους, μεταπτυχιακούς φοιτητές, μαθητές Λυκείου
- **Πληροφορούν** για υποτροφίες, ευκαιρίες μάθησης και εργασίας
- **Συμβουλεύουν** για εκπαιδευτική πορεία και εργασιακές διεξόδους

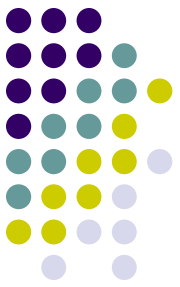

6. 4 Αποτελέσματα (α)

Συγκεντρώθηκαν 22 πλήρη ερωτηματολόγια: 5 από ΤΕΙ και 17 από ΑΕΙ και Πολυτεχνεία

- **Γραφεία Διασύνδεσης**

- **ιδρύθηκαν** από το 1977 έως το 2009 και λειτουργούν έως σήμερα
- **στελεχώνονται** από 1 έως 16 άτομα, με ποικίλες σχέσεις εργασίας (μόνιμοι, ΙΔΑΧ, με σύμβαση, άλλο)
- **εξυπηρετούμενος πληθυσμός:**
 - έως 1000 φοιτητές σε 2 Ιδρύματα,
 - 1-5.000 φοιτητές σε 5 Ιδρύματα,
 - 5-20.000 φοιτητές σε 8 Ιδρύματα,
 - περισσότερα από 20.000 φοιτητές σε 7 Ιδρύματα

6.4 Αποτελέσματα (β)

Σε φοιτητές, πτυχιούχους, μεταπτυχιακούς παρέχονται οι ακόλουθες υπηρεσίες :

- **95,5%** Συμβουλευτική (ατομική και ομαδική) και ενημέρωση για μεταπτυχιακά προγράμματα στο εξωτερικό
- **90,9%** Ενημέρωση για μεταπτυχιακά προγράμματα στην Ελλάδα
- **77,2%** Ημέρες καριέρας (σε συνεργασία με εργοδότες)
- **45,5%** Ενημέρωση για επαγγελματικά δικαιώματα
- **31,8%** Άλλο (Ανάπτυξη δικτύου μεντόρων, Τηλεσυμβουλευτική)
- **14,3%** Ενημέρωση για ερευνητικά προγράμματα

Κύριοι ωφελούμενοι: προπτυχιακοί φοιτητές (73%)

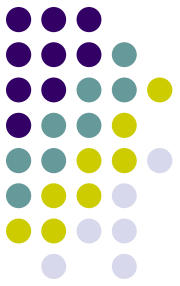
6.4 Αποτελέσματα (γ)

Μέσα κοινοποίησης δράσεων στο κοινό:

- **100%** Ιστοσελίδα ΓΔ
- **90,9%** Αποστολή e-mail
- **77,3%** Αφίσες
- **68,2%** Ανάρτηση σε πίνακα Ανακοινώσεων
- **63,6%** Έντυπο υλικό π.χ. φυλλάδια
- **59,1%** Ιστοσελίδες Κοιν. Δικτύωσης
- **31,8%** Άλλο (Δελτία τύπου, Ραδιοσταθμός)

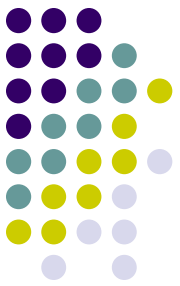
6.4 Αποτελέσματα (δ)

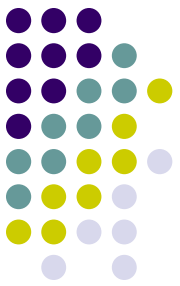
Συνεργασίες του ΓΔ αναπτύσσονται με:

- **95,5%** Εργοδότες
- **86,4%** Ερευνητικά ινστιτούτα και Άλλα Ιδρύματα Α.Ε.
- **66,7%** Εργασιακά σωματεία
- **57,1%** Φορείς εξωτερικού
- **13,6%** Άλλο (Μ.Κ.Ο., Συλλόγους, Ιδρύματα του εξωτερικού)

6.4 Αποτελέσματα (ε)

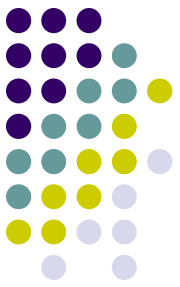

- Τρόποι καταγραφής της αποκατάστασης αποφοίτων:
 - 50%** μελέτες απορρόφησης
 - 27%** επαφή με εργοδότες και φοιτητές
 - 5%** ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα
 - 5%** μηνιαίες καταστάσεις εξυπηρετούμενων
 - 5%** εθελοντικά, έντυπο εκπλήρωσης στόχων
- Έντονη η διαφοροποίηση, μη αποτελεσματική η παρακολούθηση

6.4 Αποτελέσματα (στ)

- **Δύο** αναγνωρίστηκαν ως τα βασικά προβλήματα λειτουργίας των ΓΔ:
 - Η **έλλειψη πόρων**, κυρίως ανθρώπινου δυναμικού, και
 - Η **διακοπή παροχής υπηρεσιών** στις περιόδους μεταξύ συμβάσεων λειτουργίας των ΓΔ.
- Επίσης, η έλλειψη συμβούλων σταδιοδρομίας, οδηγεί σε καθυστερήσεις την παροχή ατομικής συμβουλευτικής

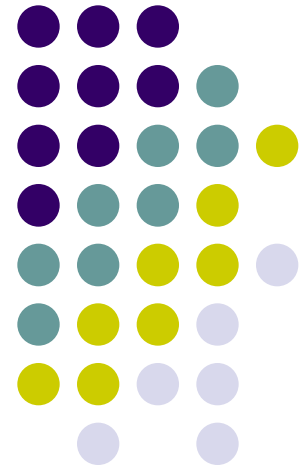

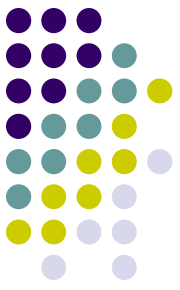
6.4 Αποτελέσματα (ζ)

- **Όσον αφορά το Ευρωδιαβατήριο**, είναι γνωστό σε όλα τα ΓΔ
- **Προτείνεται** η χρήση βιογραφικού κυρίως για μετακινήσεις στο εξωτερικό, για σπουδές ή/και εργασία
- **Δεν προτείνεται** γενικότερα, γιατί ως έντυπο είναι μη εξατομικευμένο, εκτενές και απρόσωπο, ενώ δεν προτιμάται από τους εργοδότες στην Ελλάδα.
- **Προβάλει** κυρίως την εμπειρία, την οποία όμως οι φοιτητές δεν διαθέτουν, ενώ δεν υπάρχει ενότητα για ερευνητικά ενδιαφέροντα
- Για τη χρησιμότητα των εγγράφων **οι γνώμες δίστανται**

Ερευνητικό μέρος

Συζήτηση - αποτελέσματα
έρευνας

7. Συζήτηση (α)

- ✓ Η δια βίου μάθηση συμβάλλει στη διατήρηση της σημαντικής θέσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον παγκόσμιο οικονομικό και εκπαιδευτικό χώρο.
- ✓ Η Διαδικασία της Μπολόνια οδηγεί σε **συνεργασία** μεταξύ των Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης με στόχους την **ποιότητα**, τη **διαφάνεια** των τίτλων και της λειτουργίας των Ιδρυμάτων, την **κινητικότητα** φοιτητών και εκπαιδευτών.
- ✓ Η Ελληνική πολιτική ακολουθεί την αντίστοιχη ευρωπαϊκή, εφαρμόζοντας **αρχές διασφάλισης ποιότητας** και **πιστοποίησης προσόντων**, ενώ είναι σε εξέλιξη η αναμόρφωση του εκπαιδευτικού χώρου με έμφαση πλέον στα μαθησιακά αποτελέσματα

Συζήτηση (β)

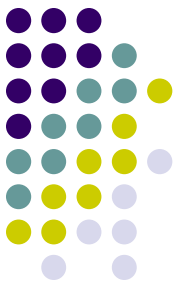
Ευρωπαϊκό και Εθνικό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων

Η πλήρης εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Επαγγελματικών Προσόντων και του αντίστοιχου Εθνικού θα συμβάλλει:

στη **διαφάνεια των προσόντων που αποκτήθηκαν στο πλαίσιο της τυπικής εκπαίδευσης**, και στην κατάταξη τους στις ανάλογες βαθμίδες.

Συγχρόνως θα πιστοποιήσει:

γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες που αποκτήθηκαν τόσο **στο χώρο εργασίας** όσο και μέσω **μη τυπικής και άτυπης μάθησης**.

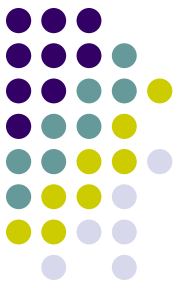
Συζήτηση (γ)

Διαπιστώσεις από την εφαρμογή των τριών εργαλείων στην Ελλάδα:

- ✓ Η εφαρμογή του **Εθνικού Πλαισίου** καθυστέρησε σε σχέση με τις προτάσεις της Ε.Ε. και ακόμα δεν αναγράφεται η βαθμίδα στους τίτλους σπουδών
- ✓ Το **Ευρωδιαβατήριο** και τα έγγραφά του γίνονται γνωστά αλλά όχι στο εύρος για το οποίο σχεδιάστηκαν. Η Κινητικότητα αυξάνεται σταθερά την τελευταία δεκαετία, ενώ το Διαβατήριο Γλωσσών δεν έχει γίνει ευρέως γνωστό και αποδεκτό.
- ✓ Σχετικά με τη **Συμβουλευτική** ακολουθούνται τα πανευρωπαϊκά δεδομένα και αναπτύσσονται ποικίλες δράσεις, ωστόσο δεν προκρίνεται η επιχειρηματικότητα (59%) στο βαθμό που αποτελεί ζητούμενο της ΕΕ.

Συζήτηση (δ)

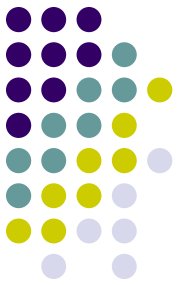
Διαπιστώσεις από τη λειτουργία των Γραφείων Διασύνδεσης

- Τα ΓΔ έχουν προβλήματα πόρων τα οποία πιθανόν να λυθούν εάν ενταχθούν στα Οργανογράμματα των Ιδρυμάτων και εκλείψουν οι διακοπές λειτουργίας τους. Το κατάλληλα καταρτισμένο προσωπικό θα διευκολύνει ιδιαίτερα την λειτουργία τους.
- Δεν καταγράφεται ικανοποιητικά η αποτελεσματικότητα τους. Η συνεργασία μεταξύ των ΓΔ και η συμφωνία τους σε πρωτόκολλο καταγραφής/παρακολούθησης του έργου τους και των ωφελουμένων θα βοηθήσει σε αυτό.

8. Περιορισμοί της έρευνας – Μελλοντική έρευνα

- Η λειτουργία ΓΔ μόνο σε 25 από τα 36 Ιδρύματα περιορίζει και τις δοθείσες απαντήσεις, οι οποίες ίσως να είχαν μεγαλύτερη βαρύτητα εάν ο αριθμός των ΓΔ ήταν όσα και τα Ιδρύματα
- Η έλλειψη χρόνου και ανθρώπινου δυναμικού στα ΓΔ περιόρισε το εύρος των ερωτήσεων που περιλάβαμε στη συγκεκριμένη έρευνα
- Σε επόμενο χρόνο ανάλογη έρευνα θα δώσει, πιθανόν, περισσότερα δεδομένα για την αξιοποίηση των εργαλείων λόγω της διάδοσής τους, της μακροχρόνιας, συνδυαστικής και ίσως αποτελεσματικότερης εφαρμογής τους

**Ευχαριστώ για την προσοχή
σας...**